

שתיל שטיל
Shatil

جمعية الجليل
The Galilee Society
אגודת הגליל

PHYSICIANS FOR HUMAN RIGHTS
بنايم أطباء لحقوق الإنسان
בניית אדם לחقوق الإنسان
ISRAEL

شبكة أوفك شكيلوي أوفك
شبكة أوفك شكيلوي أوفك
Shikva Afula For a Shikva and Equal Society

09.01.2022

לכבוד

מר גידי פרץ

מנהל תכנון אסטרטגי וכלכלי

משרד הבריאות

רחוב ירמיהו 39, ירושלים מיקוד : 9101002, ת"ד : 1176

gidi.peretz@moh.gov.il

Strategic.Planning@moh.gov.il

הנדון : הצורך האקוטי בייצוג החברה הערבית במוקדי קבלת החלטות במשרד הבריאות

ברכות על אישור והתנעת התכנית המערכתית לשיפור במצב הבריאות בחברה הערבית ולצמצום אי-שוויון בבריאות ובשירותי הבריאות, וגם על תהליך ההיוועצות הנלווה למימוש התוכנית. השאלון שנשלח לאנשי בריאות וחברה אזרחית על מנת לסייע בתעדוף הנושאים הרבים המבקשים טיפול, מעיד גם הוא על אוזן כרויה של משרד הבריאות לתובנות שניתן לקבל מגורמים אזרחיים.

אנו מבקשים להזכיר שגם בתוכנית לצמצום פערים, וגם בדו"ח המאבק בגזענות, הדרה ואפליה של משרד הבריאות, ישנה התייחסות לכך שבאופן מעשי אין ערבים בתפקידי מטה במשרד הבריאות. הדוח אף מציין ש: "השתתפות ערבים במוקדי קבלת החלטות מרכזיים במשרד הבריאות ובקופות חולים עדיין מוגבל" (עמוד 45 לדו"ח). מאז כתיבת הדו"ח הפערים בין תקרת הזכוכית של משרד הבריאות לבין קופות החולים התרחב, בעקבות מאבקים אזרחיים וציבוריים.

נכון הוא ששיעור ייצוגם של האזרחים הערבים במערכת הבריאות הממשלתית הוא שיעור גבוה יחסית למערכת שירות המדינה, אך יחד עם זאת, ניתן להבחין בתת הייצוג החמור של העובדים הערבים במטה משרד הבריאות שעמד בשנת 2020 על 2.9% בלבד¹.

כמו כן, ובדומה לתמונה בשאר מערכות שירות המדינה, קיים תת ייצוג של האזרחים הערבים במוקדי קבלת ההחלטות, שיעור ייצוג של האזרחים הערבים בדרג הביניים ובדרגים הבכירים במערכת

¹דו"ח גיוון וייצוג בשירות המדינה לשנת, 2020

שתיל שטיל
Shatil

جمعية الجليل
The Galilee Society
אגודת הגליל

PHYSICIANS FOR HUMAN RIGHTS
أطباء لحقوق الإنسان
'ביות אדם לחقوق الإنسان
ISRAEL

הבריאות הממשלתית עמד על 9.4% ו 5.7% בהתאמה, שיעור זו כולל את העובדים ביחידות הסמך/ בתי החולים הממשלתיים (מינסטירון), דוח מבקר המדינה האחרון הצביע גם על התמונה של הייצוג והמליץ לאחר ביקורת כי: **"יהיה על מנכ"ל משרדי הממשלה ומנהלי יחידות הסמך ובתי החולים הממשלתיים לפעול להגברת הייצוג של החברה הערבית לרבות ובמיוחד בדרגים הבכירים. וגם בדרך בחינת פתרונות מתאימים כדי להגיע ליעדי הייצוג"**.²

מעבר לחשיבות הייצוג ההולם של העובדים הערבים בשלבי תכנון, יישום ובקרה על המדיניות הממשלתית חשוב לציין כי תכנון המדיניות הממשלתית וכאשר הוא נעשה ללא מעורבות ושיתוף מומחים, ארגונים או נציגים מן החברה הערבית מהווה הדרה. ההשפעה של הדרה זו היא חוסר התאמה של המדיניות הממשלתית למאפייני וצרכי החברה הערבית, קשיים רבים ביישומה והסברתה לציבור, וכן חוסר אמון בין הממסד והאזרחים הערבים – כל אלה מובילים בסופו של דבר להעמקת הפערים והאפליה של החברה הערבית בכל תחומי החיים. אחת הסיבות העיקריות לכך היא חוסר ההיכרות של קובעי המדיניות עם המאפיינים החברתיים, התרבותיים, הקנייניים והתכנוניים של האזרחים והיישובים הערבים, ועם הצרכים הייחודיים של האוכלוסייה.³

אנו סבורים כי שילוב של עובדים ערבים בתפקידי מפתח ובמוקדי קבלת ההחלטות במטה ישפר את תכנון ויישום המדיניות הממשלתית ויביא, בסופו של דבר, לשיפור איכות חייהם של האזרחים הערבים, בפרט, והחברה בישראל, בכלל.

על כן, אנחנו מבקשים שלצד הוועדה המייעצת שתעסוק בצדדים האופרטיביים של התכנית, יוקם גם צוות משותף למשרד הבריאות וארגוני החברה האזרחית שיעסוק בקידום שוויון בתעסוקה לאוכלוסייה הערבית בתפקידי מטה במשרד הבריאות. ויקדם את הייצוג האיכותני של האזרחים הערבים במוקדי קבלת ההחלטות במטה המשרד.

באופן טבעי, אין חפיפה בין עמותות העוסקות בענייני ייצוג לבין עמותות העוסקות בשירותי בריאות ומצב הבריאות בחברה הערבית, ונכון בעינינו שהצוות המשותף החדש יעסוק רק בסוגיה הזו. כמובן עם ממשק לצוות הנוכחי.

נכון להיום לא רק שמשרד הבריאות לא מציע ייצוג הולם לחברה הערבית, אלא גם נפתח פער בין ייצוג החברה הערבית בבתי החולים ובקופות, לבין הייצוג שלו בתפקידי מטה בממשלה. גם בקופות ובבתי החולים יש כר נרחב לשיפור, אבל לפחות במוסדות אלה, ההצטיינות של חלק מבני החברה הערבית בא לידי ביטוי גם בתפקידים רפואיים, גם בתפקידי ניהול וגם בתפקידים המממשקים את שני התחומים.

² מבקר המדינה | דוח שנתי 72א - חלק ראשון | התשפ"א-2021 - העסקה מכילה של מגוון אוכלוסיות בשירות המדינה
³ עמותת "סיכוי- אפוק"- מסמך מדיניות – הייצוג ההולם של האזרחים הערבים בשירות הציבורי - אוגוסט 2021

שתיל שטיל
Shatil

جمعية الجليل
The Galilee Society
אגודת הגליל

PHYSICIANS FOR HUMAN RIGHTS
أطباء لحقوق الإنسان
ב"רים אדם לחقوق الإنسان
ISRAEL

כמובן, אין כוונתנו לבוגרי חיל הרפואה שאינם יהודים, אלא לרוב מוחלט של אנשי בריאות מהחברה הערבית שצמחו אך ורק במסגרת האקדמית והאזרחית, ודלת תפקידי המטה במשרד עדיין לא נפתחה בפניהם.

אנחנו מאמינים שאם יהיה מנגנון המוקדש לנושא זה, עם שיתוף גורמי החברה האזרחית המתמחים בסוגיות אלה, גם הלגיטימציה של התהליך הרחב יותר עם החברה האזרחית ייתרם באופן משמעותי, וגם בתוך תהליך היישום של התוכנית, נראה יותר ויותר אנשי בריאות וניהול מהחברה הערבית בתפקידי מטה במשרד.

במידה והמשרד מוכן לשקול היועצות פורמאלית בגורמי חברה אזרחית בתחום זה, נשמח לשיחת התנעה ותיאום ציפיות.

בכבוד רב,

מודר יונס, יו"ר הועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות בישראל
אחמד שיחי' מוחמד, מנכ"ל אגודת הגליל
אמג'ד שביטה מנכ"ל שותף של עמותת סיכוי – אף
ליטל גרוסמן, מנהלת מחלקת מדיניות בריאות בישראל, רופאים לזכויות אדם
אסתר סיוון – מנהלת שתיל
פרופ' בשארה בשאראת, יו"ר החברה לקידום בריאות האוכלוסייה הערבית
עו"ד מורד מפרע, סגן יו"ר הקרן לפיתוח מרכז רפואי העמק